

Uvod

Pandemija Covid-19 velika je prijetnja zdravlju osoba s neuromuskularnim bolestima (NMB) koji koriste kućnu ventilaciju. U pitanju je populacija koja je iznimno ovisna o složenom lancu potpore pružene pomoću specijalizirane opreme uz uključivanje visoko obučenog osoblja i njegovatelja. Izazovi se odnose na svakodnevnu primjenu kućne ventilacije, gdje su osobe s NMB kao vrlo rizična skupina često u samoizolaciji, te na korištenje ovog tipa (osobnog) ventilacijskog sustava prilikom primitka u bolnicu.

Ovaj dokument World Muscle Society je pripremio u suradnji s grupom stručnjaka iz područja neurologije i pulmologije s iskustvom rade s osobama s NMB, a u svrhu informiranja oboljelih i njihovih njegovatelja o glavnim problemima koji proizlaze iz pandemije te savjetovanja o strategijama i ukazivanja na raspoloživa sredstva koja mogu pomoći u minimaliziranju rizika kod osoba s NMB.

Napomena: Pacijentima i njegovateljima preporučuje se obratiti svojoj lokalnom centru za plućne bolesti radi dobivanja specifične savjete prilagođenih njihovom stanju, ali i situaciji u državnom i zdravstvenom sustavu.

Karakteristična pitanja vezana za upotrebu kućne ventilacije uključuju sljedeće:

1. Na što bi osobe koje trenutno koriste kućnu ventilaciju trebale obratiti pažnju u pogledu opreme kako bi osigurale da se ventilacija nastavi i za vrijeme pandemije COVID-19.

Kućni ventilacijski uređaji mogu povećati rizik od širenja zaraznih čestica u okolinu. Većina modernih uređaja za ventilaciju u kućnim uvjetima opremljena je bakterijskim/virusnim (HEPA) filterima, ali neki ipak nisu. Međutim, zbog rizika od pogrešnih modifikacija, pacijentima ili njihovim skrbnicima ne savjetujemo da samoinicijativno pokušaju modificirati svoje sustave.

Ako imate bilo kakvih nepoznanica o specifikacijama uređaja, savjetujemo da se obratite lokalnom centru za plućne bolesti i dobavljaču uređaja.

Filtri i jednokratni materijali (tj. cijevi, uređaji za sukciju) trebaju redovitu zamjenu i /ili čišćenje pa je potrebno imati odgovarajuće zalihe jednokratnih materijala. Treba se računati na mogući manjak zaliha budući da trenutno ne postoji središnji mehanizam njihove nabave.

Potrebno je se savjetovati s lokalnim centrima za plućne bolesti i distributerima uređaja. Postoji mogućnost da postoji manjak osoblja u centrima za plućne bolesti zbog obolijevanja ili samoizolacije dijela osoblja ili preustroja na intenzivnoj njezi.

2. Kakva je oprema potrebna za njegovatelje i osoblje za servisiranje ventilacije prilikom terenskih posjeta pacijentu s ventilacijskom podrškom?

Pacijenti s utvrđenim slučajem ili sumnjom na COVID-19: njegovatelj i pomoćno osoblje treba biti opremljeno punom zaštitnom opremom, a kao minimalni zahtjev trebali bi koristiti FFP2 ili N95 maske za lice, rukavice te koristiti gel za čišćenje ruku kao i zaštitno odijelo prilikom ulaska i boravka u sobi. Savjetuje se zaštita za oči (vizir ili zaštitne naočale). Zaštitna odjeća mora se promijeniti prilikom izlaska iz sobe. [Napomena: Zalihe zaštitne odjeće mogu biti vrlo niske zbog velike potražnje].

Kod osoba koje nisu zaražene COVIDom-19: Prioritet je da njegovatelji i osobe koje dolaze u kuću, budući da mogu biti zaraženi, a da nisu svjesni toga, ne prenesu infekciju na osobu s NMB. U takvim se slučajevima koriste kirurške maske, rukavice i pridržavanje smjernica za pranje ruku kao minimalni uvjeti zaštite.

3. Koje izmjene treba izvršiti kako bi se prilikom primitka oboljelog u bolnicu omogućilo da koristi svoj osobni ventilator?

Osobni ventilatori pacijenata mogu se nastaviti koristiti u bolnici ako se koristi neventilirana maska s bakterijskim /virusnim filterom na izlazu uređaja te filter između maske i cijevi. Te modifikacije pružaju odgovarajuću zaštitu od širenja zaraznih čestica u okruženje, ali treba ih napraviti obučeno osoblje, u idealnom slučaju u suranji s opskrbljivačima uređajima. Ponuda jednokratnih materijala i obučenog osoblja može biti ograničena na lokalnoj razini. U slučaju prijema u bolnicu bez uređaja za ventilaciju u kućnim uvjetima, pacijentima i medicinskim radnicima savjetujemo hitno kontaktiranje dobavljača uređaja.

Mnogi, iako ne svi, ventilatori, mogu se prilagoditi da daju kisik s velikim protokom. Međutim, kisik se ne može upotrijebiti kao alternativa bilevel ventilaciji s pozitivnim tlakom (BiPAP) koji se koristi kod NMB.

Prije pokretanja novog ili prilagođenog ventilatora potrebno je staviti maske, a ventilator bi se trebao zaustaviti prije njena skidanja.

Izvori:

Canadian Neuromuscular Network advice on home ventilation

<https://neuromuscularnetwork.ca/news/covid-19-resources-care-recommendations-for-home-based-ventilation-patients/>

International Ventilation Users Network, "Take charge not chances program"

<http://www.ventusers.org/vume/intro.html>

Twitter prijenos British Home ventilation grupe: https://twitter.com/SiLVaH_UK

Savjeti za bolničko osoblje:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ed-UowEScU&feature=youtu.be>

Autori: Covid-19 and Home Ventilation Group for the WMS (po abecednom redu)

Peter van den Bergh, Belgium; R. van den Biggelaar, Netherlands; Maxwell Damian, UK; James Dowling, Canada; Teresinha Evangelista, France; Reghan Foley, USA; Michael A. Gaytant, Netherlands; A. J. Kooi, Netherlands; Dirk Koschel, Germany; Susana Quijano- Roy, France; Benedikt Schoser, Germany; Volker Straub, UK; Haluk Topaloglu, Turkey; Antonio Toscano, Italy; Marianne de Visser, Netherlands; Thomas Voit, UK; Carlos Vrins, Netherlands.

Suautor: Maxwell S. Damian, msdd2@cam.ac.uk, 11. travnja 2020.

Prijevod na hrvatski jezik:

*Slobodan Marinković, dipl. physioth. Savez društava distrofičara Hrvatske
mr. sc. Davorka Vranješ, dr. med. neurolog*